

**PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w BIAŁYMSTOKU
15-213 Białystok, ul. Mickiewicza 3**

PS-I.431.2.1.2015.MK

**Pani
Iwona Sawicka
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Białowieży**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525), w zw. z art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz art. 31 ust.1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 z późn. zm.) w dniach 12-13.03.2015 r. zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, w składzie:

- 1) Marek Kiryluk –starszy inspektor wojewódzki - przewodniczący zespołu kontrolnego,
- 2) Joanna Żukowska – starszy inspektor wojewódzki

- na podstawie upoważnienia nr 1/2015 znak:PS.I.431.2.1.2015.MK z dnia 02.03.2015 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej, przeprowadził kontrolę w trybie zwykłym, w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białowieży, ul. Sportowa 10,17-230 Białowieża, zwanym dalej GOPS, Ośrodkiem, w zakresie prawidłowości działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych, na podstawie ww. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu w książce ewidencji kontroli GOPS, pod poz. nr 1/2015.

Zakres kontroli i okres objęty kontrolą:

Prawidłowość działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych w okresie od 1 sierpnia 2014 r. do dnia kontroli.

Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zwanej dalej ustawą, GOPS realizuje na podstawie § 7 pkt 8 Statutu z dnia 28 listopada 2012 r. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białowieży (Dz. Urz. Woj. Podl. z 2012 r., poz. 1318).

Pracownik GOPS – podinspektor ds. świadczeń rodzinnych posiadał upoważnienie Wójta Gminy Białowieża do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, prowadzenia postępowania oraz wydawania w tych sprawach decyzji, a także do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust.1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy (zarządzenie nr 71.2012 Wójta Gminy Białowieża z dnia 13 września 2012 r.). Powyższe upoważnienie powinno zostać wydane od 14 czerwca 2010 r., tj. od dnia obowiązywania przepisów znowelizowanej ustawy.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielał podinspektor ds. świadczeń rodzinnych.

Ocenę kontrolowanej jednostki dokonano na podstawie następujących ustaleń:

W ewidencji GOPS na dzień 01.08.2014 r. zarejestrowanych było 22 dłużników alimentacyjnych (informacja z dnia 10.03.2015 r.), w tym: 13 dłużników zamieszkiwało na terenie gminy Białowieża, 9 przebywało na terenie innych gmin.

W kontrolowanym okresie, pod względem legalności i rzetelności porównano zgodność działań podejmowanych przez GOPS z przepisami wynikającymi z ustawy, wobec 14 akt dłużników alimentacyjnych z zachowaniem jednakowego odstępu (co drugie akta), wybranych z listy dłużników, udostępnionej przez pracownika GOPS.

W wyniku powyższych czynności stwierdzono, że GOPS podjął następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

a) jako organ właściwy dłużnika (skontrolowano akta 4 dłużników), zwanym w dalszej części jako OWD tj.:

- przeprowadzał wywiad alimentacyjny z dłużnikiem w celu ustalenia jego sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrał od dłużnika alimentacyjnego oświadczenie majątkowe, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy,
- przekazywał informacje do komornika oraz organu właściwego wierzyciela z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych oraz odebranych oświadczeń majątkowych (w tym wszelkie posiadane informacje, istotne dla skuteczności egzekucji),
- zobowiązał dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy oraz informował właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego,
- wszczynał postępowanie, a następnie wydawał decyzję o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, w przypadku dłużnika, który przez okres ostatnich 6 miesięcy nie wywiązywał się w każdym miesiącu z zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50 % kwoty bieżąco ustalonych alimentów,
- po uprawomocnieniu się decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych składał wniosek do prokuratury do o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz.553 z późn. zm.); nie kierowano wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika, z uwagi, iż dłużnik nie posiada prawa jazdy (jednak nie potwierdzono tego faktu u starosty),
- informował wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach (informacje pochodzące z wywiadu alimentacyjnego, oświadczeń majątkowych, oraz wnioskach skierowanych do prokuratury o ściganie),

b) jako organ właściwy wierzyciela (skontrolowano akta 10 dłużników, w tym działający również jako OWD - 4 akta), zwanym w dalszej części jako OWW, tj.:

- przekazywał dłużnikom informacje o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy,
- zgłaszał do biura informacji gospodarczej, informację gospodarczą o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych, opisane działanie zastosowano we wszystkich możliwych przypadkach. Podstawą zgłoszeń była umowa o współpracy pomiędzy Wójtem Gminy Białowieża a Info Monitorem Biuro Informacji Gospodarczej S.A z dnia 19.01.2009 r.,
- kierował wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- wydawał decyzje administracyjne w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- kierował do dłużników upomnienia,
- wystawiał tytuły wykonawcze,
- informował OWD oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z pieczętą o treści: nieuregulowanie zobowiązań będzie skutkowało

wpisem do Ewidencji Dłużników”. Z art. 27 ust.7a ustawy wynika, że organ właściwy wierzyciela przekazuje organowi właściwemu dłużnika informacje o zobowiązaniach dłużnika, wynikających z tytułów, o których mowa w art.28 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy, po dokonaniu wpisu do biura informacji gospodarczej. Natomiast zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy podczas przeprowadzania wywiadu alimentacyjnego z dłużnikiem, należy poinformować go o przekazaniu do biura informacji gospodarczej informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

W pojedynczych przypadkach Ośrodek:

- 1) nie informował komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (pismo od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika),
- arkusz ustaleń z kontroli nr 8,
- 2) nie stosował aktualnego pouczenia wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy w wezwaniu dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy - arkusze ustaleń z kontroli nr 4 i 5.

Pod względem rzetelności, na podstawie 14 skontrolowanych akt spraw stwierdzono, że nie wszystkie działania wobec dłużników były podejmowane przez GOPS we właściwej formie i terminach wymaganych ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz.526 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014r., poz.656.), tj:

- nie wszczynano postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego – we wszystkich przypadkach,
 - nieterminowo wydawano decyzje w sprawie zwrotu (...) – we wszystkich przypadkach,
 - nie doręczano decyzji w sprawie zwrotu (...) przedstawicielowi ustanowionemu do doręczeń,
 - nieterminowo kierowano upomnienia do dłużników – we wszystkich przypadkach,
 - nieterminowo wystawiano tytuły wykonawcze – we wszystkich przypadkach.
- Wg oświadczenia podinspektora GOPS, wydruk tytułów wykonawczych z opóźnieniem, związany był z problemami technicznymi (awaria techniczna wydruku tytułów wykonawczych – jeden z dwóch przypadków w kraju),
- nieterminowo kierowano wnioski do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
 - nieterminowo przekazano organowi właściwemu dłużnika oraz dłużnikowi informacje o wysokości zobowiązań dłużnika, wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy – we wszystkich przypadkach.

Powyższe czynności podejmowane z opóźnieniem miały wpływ na prawidłową realizację obowiązków wynikających z ustawy.

Ośrodek działający jako OWD lub OWW w sprawach o roszczenia alimentacyjne nie korzystał (zgodnie z art. 7 ust 1 ustawy) z uprawnień dot. wytoczenia powództw wobec innych osób uprawnionych do alimentacji, z uwagi na trudną sytuację finansową tych osób.

Dłużnicy nie zwracali się do OWW z wnioskami o umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń w trybie art.30 ust. 2 ustawy. GOPS, występując jako OWD, nie umarzał należności dłużnikom (art.30 ust.1 ustawy).

Ośrodek uznał również, że nie wystąpiła konieczność informowania sądu o bezczynności lub wszelkich przejawach opieszałości komornika sądowego, prowadzącego postępowanie egzekucyjne, przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Ośrodek podejmował wszystkie działania wynikające z ustawy, jednak nie skutkowało to wzrostem ściągальności należności od dłużników z tytułu wypłaconych świadczeń osobie uprawnionej.

Wykaz skontrolowanych spraw oraz wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości opisano w arkuszach ustaleń z kontroli nr 1- 14.

Mając na uwadze nieprawidłowości i uchybienia stwierdzone w skontrolowanych aktach, podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień było niestosowanie lub niewłaściwe stosowanie przepisów ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, jak też realizacja przez pracownika Ośrodka innych obowiązków, związanych z ustaleniem prawa do świadczenia rodzinnego.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień było:

- podejmowanie działań w stosunku do dłużników z opóźnieniem,
- nieterminowe przeprowadzanie postępowania egzekucyjnego,
- niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z ustawy.

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone nieprawidłowości są: pracownik GOPS, wykonujący w kontrolowanym okresie zadania podlegające kontroli oraz kierownik Ośrodka, w zakresie nadzoru nad realizacją tych zadań.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego znak:PS.I.431.2.1.2015.MK z dnia 9.04.2015 r. nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe oceny i uwagi wnoszę o:

Podejmowanie wszelkich działań wobec dłużników alimentacyjnych, wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym:

- 1) informowanie komornika oraz organu właściwego wierzyciela o efektach podjętych działań (np. informacje otrzymane od właściwego powiatowego urzędu pracy na temat aktywizacji zawodowej dłużnika),
- 2) stosowanie aktualnego pouczenia wynikającego z art. 5 ust. 3 ustawy w wezwaniu dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy,
- 3) informowanie organu właściwego dłużnika oraz dłużnika o przekazaniu do biura informacji gospodarczej, informacji gospodarczej o zobowiązaniu dłużnika wynikającym z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy, po dokonaniu wpisu do biura informacji gospodarczej.

Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w terminach i formie w wynikających z kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych, w tym:

- 4) wszczynanie postępowania przed wydaniem decyzji w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- 5) terminowe wydawanie decyzji w sprawie zwrotu (...),
- 6) doręczanie decyzji w sprawie zwrotu (...) przedstawicielowi ustanowionemu do doręczeń,
- 7) terminowe kierowanie wniosków do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego,

- 8) terminowe przekazywanie organowi właściwemu dłużnika oraz dłużnikowi informacji o wysokości zobowiązań dłużnika, wobec Skarbu Państwa, określonych w art. 27 ust. 7 pkt 3 ustawy.
- 9) niezwłoczne kierowanie upomnień do dłużników po upływie terminów określonych w decyzjach w sprawie zwrotu (...).

Informując o powyższym, uprzejmie proszę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

Jednocześnie proszę poinformować Wojewodę Podlaskiego, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania ww. uwag i wniosków oraz o wykonaniu zaleceń, a także o podjętych działaniach i wskazanie terminu w którym działania te zostaną wykonane.

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

/-/

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału
Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Grzegorz Kasprowicz – Wójt Gminy Białowieża
2. a/a